

ERIK TABERY - ČESKÁ VIZE

(*1977) novinář, šéfredaktor týdeníku RESPEKT, Praha

zveřejněno v Kavárně iDNES.cz v neděli 20. září 2009

Respekt k pravidlům

Jestliže si chce společnost definovat hodnoty, na kterých chce stavět, musí si zejména promyslet, jak budou na sebe ony hodnoty navazovat. Už z toho důvodu je nutné stavět jako základ fungující společnosti **respekt k pravidlům**. Pakliže chybí, všechny ostatní hodnoty se okamžitě zhroutí.

Vezměme si jen několik příkladů z posledních let. Velké strany ODS a ČSSD se pokoušely v době opoziční smlouvy změnit pravidla politické soutěže ve svůj prospěch, protože nechtěly respektovat menší partaje a prezidenta Václava Havla. Prezident Václav Klaus nehodlá jmenovat nepohodlného soudce Langeru, protože nechce uznat nezávislé soudy. Parlament si v roce 2009 odhlasoval zákon, kterým suspendoval ústavu, protože se mu nehodila platná ústavní pravidla. Jiří Čunek nebyl schopen několik měsíců odstoupit z vlády, protože nectil politickou odpovědnost za své činy.

Jakmile se naučíme ctít pravidla, stane se fungování státu předvídatelnější, čitelnější a tím i srozumitelnější. To pak přinese ten efekt, že se veřejnost začne více zajímat o dění kolem sebe, protože bude jasnější, za jakých podmínek může něco prosadit.

Česká společnost za dvacet let svobody urazila obdivuhodnou cestu, ale kupodivu neučinila žádný pokrok v zlepšení vztahů mezi veřejností a politiky. Stále tu fungují odstředivé síly, které dělí společnost a je nutné si přiznat, že na vině nejsou jen politici. Odpovědnost nese naše pohodlnost.

Jakmile by se toto podařilo změnit, začne se ve státě zlepšovat atmosféra i v jiných sférách. Veřejnost uvěří, že spravedlnost platí pro všechny, že se mají ctít instituce, že korumpovat není cosi obecně běžného, že se nevyplatí udolat slabšího, že se nemají měnit pravidla podle toho, jak se to právě hodí atd. Dlouho žijeme v iluzi, že změna přijde jaksi sama a to časem. Nepřijde. Chce to aktivní přístup okamžitě, protože není nic snazšího, než přebírat zaběhané pořádky. Z toho vyplývá, co všichni rádi vyslovujeme, protože to zní moudře: Česko musí stát na vzdělanosti. Vracíme se k začátku, **jen vzdělaná společnost umí debatovat a dodržovat pravidla**. Říkají to všichni, ale vzdělanost bývá bita jako první, protože se na ní nejsnáze šetří. Jinak by už dávno muselo být obecnou pravdou, co už napsal Karel Havlíček Borovský: „*Lid nevzdělaný neb málo vzdělaný nebo mravně kažený nedovede sobě svobodu a právo vydobyti aneb náhodou vydobyté zachovati.*”

ČESKÁ VIZE = deset nejdůležitějších hodnot, na kterých by měla stát budoucnost naší společnosti
KRÁTKÁ (cca 40 řádků, 1 strana A4) ESEJ (sloupek, črta, úvaha, reflexe, komentář, dialog, výzva, poselství, zpráva, dopis, návod, kuchařka, seznam, grafika...) formulovaná pro závěrečný díl ročního cyklu diskusí KABINET HAVEL – Úsvit v Čechách, který se uskuteční 19. listopadu 2009 v Brně.